

Джан Амани

Даниялдың ғажайып әлемі

Джан Амани

Даниялдың ғажайып әлемі

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=64735831

Даниялдың ғажайып әлемі: RUAN; Алматы; 2019

ISBN 978-601-80852-1-5

Аннотация

Психолог Жан Аманидің өзінің сүйікті ұлы Даниялға арнап шығарған «Даниялдың ғажайып әлемі» атты ертегі кітабы – отандық жас жазушының тырнақалды әдеби шығармасы. Қазақстандық балалардың ұғымына түсінікті, жанына жақын келетін заманауи отандық авторлар жазған осындай ертегілердің жетіспейтіндігі сөзсіз. Мұндай ертегілер бүлдіршіндердің бойында жақын-жуықтарына, туған жеріне деген сүйіспеншілік пен құрмет сезімін тәрбиелейді. Кітап отбасылық оқуға арналған.

Даниялдың ғажайып әлемі.

Джан Амани

Даниялдың
Ғажайып Әлемі

әке-шешесі, ата-әжесі, аға-тәтелері, барлығы ерекше жақсы көреді. Даниялдың сиқырлы сандар туралы әңгімелерін көрші көшенің балалары да келіп тыңдайды. Себебі Даниял көзін жұмса болды, сол заматта құлағына «Бір-екі-үш – сиқырлы күш!» деген сөздер естіліп, ол ғажайып ертегі әлеміне тап болып, қызықты жайттарды басынан кешетін. Даниял сол балалардың арасынан көздері терең мұңға толы, аса көп күле бермейтін Ай деген сүйкімді қызды байқайды. Ол үнемі жалғыз келіп, Даниялды ойлы, жабырқау жүзбен тыңдап, елеусіз кетіп қалып жүреді. Даниял Айды қанша көңілдендіргісі келсе де, еш нәтиже шықпайды. Ақырында ол «Айды өзінің Ертегі әлеміне ертіп кетемін!» деп шешеді.

Тоңазытқыштағы қала

Қатты шаршап, қарны да ашты. Анасының кешкі асы дайын болғанша, жұмсақ орындыққа жайғасып, жоспарын қалай жүзеге асыру туралы ойлады. Анасының «Ниетің таза болса, тілегің міндетті түрде орындалады» деген сөздері есіне түскені сол еді, әлдебір дауыс «Бір-екі-үш – сиқырлы күш!» дегендей болды.

...Даниял анадайдан жарқыраған үлкен тоңазытқышты көрді. Оның жарқырап көз тартқаны соншалық, Даниял есігін қалай ашқанын байқамай да қалды.

О, керемет! Ішінде нағыз ғажайып көрініс: түрлі-түсті тәтті мұзкәмпиттер төселген жол тура ертегілер қаласына дейін созылып жатыр. Қандай тамаша! Шыр айналған әткеншектер! Жарқыраған шарлар мен ойыншықтар! Көңілді күлкі сыйлаған кейіпкерлер! Шаттана жүгірген балақайларға жарқырай нұрын шашқан алтын күн! Кенеттен Даниял жан-жағына жалтақтап қарап тұрған Айды көріп қалды. Қуанышы қойнына сыймаған Даниял қыздың қасына жетіп келді. Екеуі қол ұстасып, таңғажайып тәтті сүрлеумен шапшаң жүгіріп өтіп, көзді ашып-жұмғанша қалаға жетті.

Осы кезде қайдан екені белгісіз, алдынан дүкен сөресі пайды болды, бірақ дүкеннің өзі көрінбейді. Сөренің жанындағы күлімсіреген сатушы балаларды көре сала әндете жөнелді:

Батыл келіп, балалар!

Бәрі тегін, таңдап ал.

Бәліштер мен тоқааштар,

Шырын, кола, фанта бар.

Балмұздақ, кәмпит сан түрін,

Қалағаниша ал бүгін!

Айдың сәл күлімсірегенін байқап қалған Даниял сатушыға:

– Шоколад қосылған шұжық беріңізші! – деді.

Сатушы ризашылықпен басын изеді:

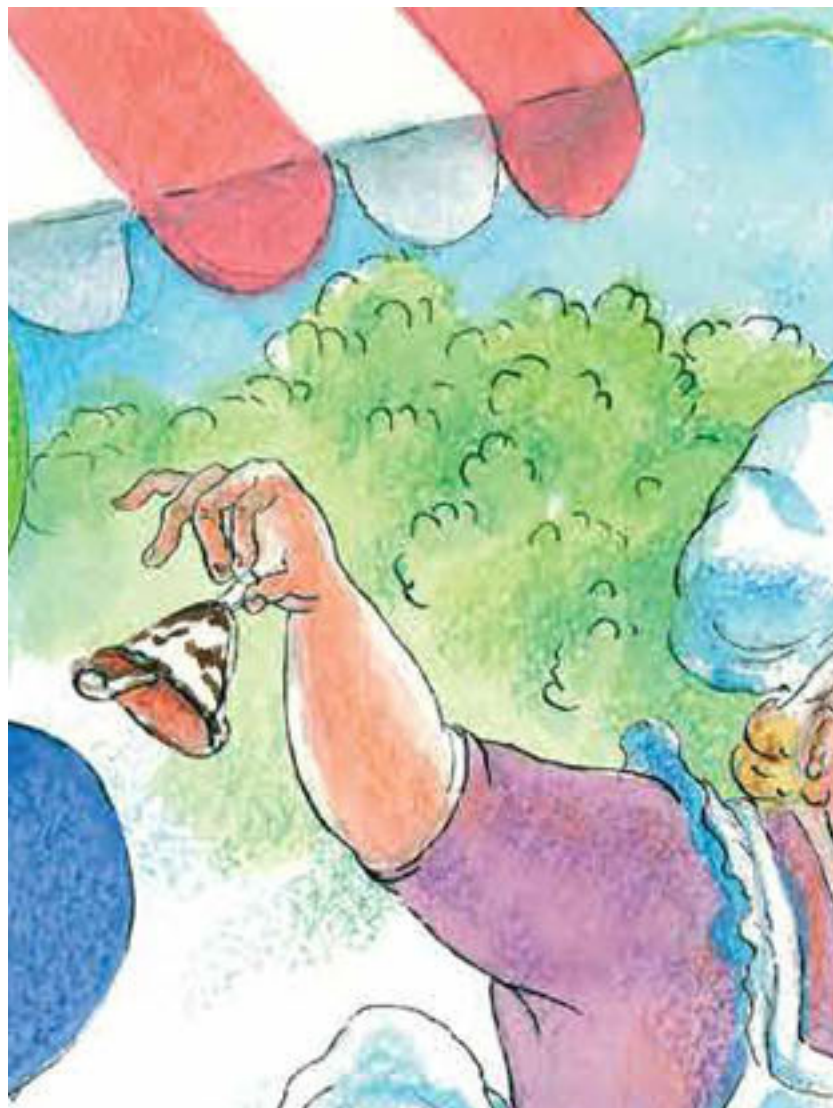
– Тамаша! Мүмкін, тағы бірдеңе қаларсың?

– Иә, балмұздақ қосылған түшпара, – деді де, Даниял Айға қарап:

– Сен не қалайсың? – деді.

– Мен... гамбургер,.. бүлдірген қосылған гамбургер жегім келеді, – дей сала, өзінің тапқырлығына масаттанған Ай Даниялға қарап жымиды.

Даниялдың жүзі бақыттан бал-бұл жайнады.

Сатушы түк те таң қалмастан тәтті нан-нан жасалған қоңырауды қақты. Сол-ақ екен, ортаға дөңгелектері бар үлкен қазан келе қалды. Қазанның ішінен шұжықтан алқа таққан аспазшы мен балмұздақтан жасалған қалпағы бар он көмекші атып шықты. Тапсырыс қабылданды.

Бес минут өтпестен дүкен сөресінде ыстық шоколадқа малынған шұжықтар, бүлдірген қосылған гамбургер, бірер сәттен кейін балмұздақты түшпара да пайда болады. Ай осындай ғажайыптарды көргеніне мәз-мейрам болды.

– Сіздерде тауық еті қосылған мәнпаси бар ма? – деді.

Аспазшы көмекшілерімен сыбырласа кетті. Бес минуттан кейін түрлі-түсті ғажайып кәмпиттер де пайда болды. Даниял кәмпиттің бесеуін бірден аузына, біразын өз қалтасына, басым бөлігін Айдың қалталарына бөліп салды.

сы шығады. Ояна салып, анасына тоңазытқыштағы сиқырлы қала мен Ай туралы айтып беруге асығып, жүгіре жөнеледі.

Даниялдың әңгімесін қызыға тындаған анасы күлімсіреп:

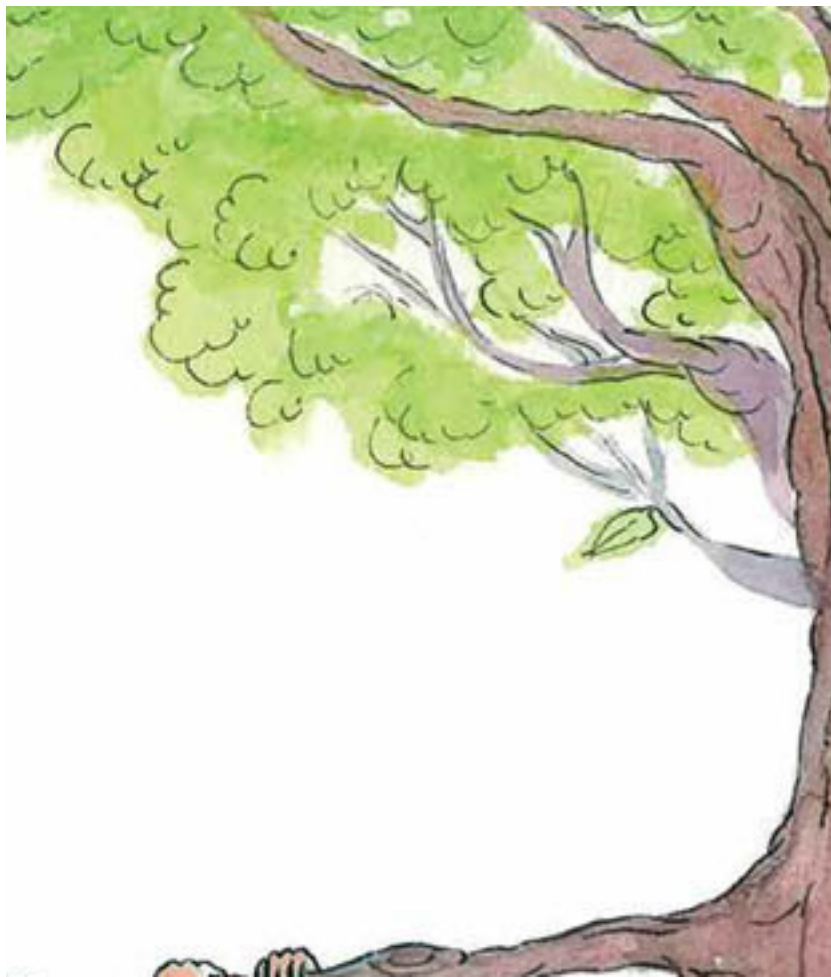
– Әй, ертегішім менің, бар, ас үйге жүгір, сені бір қыз бала күтіп отыр. Бұны ести сала «Мүмкін, ол – Ай шығар?» деп, Даниял ас үйге асықты.

Дастархан басында Айдың әкесіне әлденені көтеріңкі көңілмен әңгімелеп отырғанын көрді.

Үстел үстіндегі кәмпит салғышта сиқырлы қаланың ғажап кәмпиттері толып тұр. Даниял өзін сондай бақытты сезінді. Себебі, оның бар арманы орындалды, ең бастысы – Ай көңілді еді.

Алып Жеміс-Жидектер ғаламшары

Ол күні Даниял достарымен өзенде шомылды. Олар арлы-берлі жүзіп, тоқтаусыз сүңгіп, биіктен секіріп, күні бойы судан шықпады... Тамағына суық тиіп, ауырып қалған Айғана достарымен бірге бара алмай қалды.

Әбден шаршаған Даниял үйге келіп, жұмсақ төсегіне жайғасып, көзін жұмды.

Тылсым сырға толы «Бір-екі-үш – сиқырлы күш!» деген сөздерді естігені сол еді, Даниял ылғи жарқыраған аспаптарға толы бір бөлменің ішіне тап болды. Бұл не, ол қай жерде – ешнәрсе де белгісіз.

Үлкен басқару құрылғысында жанып тұрған қызыл түймешікті көріп, баса қойып еді, алдынан ғаламшар жүйесінің картасы шыға келді. Сонда ғана Даниял өзінің ғарыш кемесінің ішінде екенін білді. Ғаламшарлардың атауын ол «Ғаламшар ойынынан» жатқа білетін. Даниял басқару тетігін өзіне қарай қозғалтты. Таңғаларлық оқиға басталды да кетті, кеме баланың дегеніне көніп, қалықтап ұша жөнелді.

Қалың әйнекті терезенің сыртындағы көрініске Даниял сүйсіне қарап, тамашалай бастады: оңынан да, солынан да түрлі-түсті оттар көрінеді, алдында тылсым сыр түйген түнгі аспан, көздің жауын алған жұлдыздар. Жұлдыздар арасымен біраз ұшқаннан кейін Даниял ғарыш картасын ашып қарап, өзінің Алпауыт Жемістер мен Көкөністер ғаламшарына жақындап қалғанын байқайды.

Ғаламшарға көзді ашып-жұмғанша жеткен Даниял жылтыр тұтас киім киген ергежейлі адамдарды көрді. Әлгі ергежейлілер тікұшаққа мініп алып, биіктен көкөністер мен жемістерді суарып жүр екен.

Қарбыздарының көлемі машинамен бірдей. Бір топ адам бір қарбызды тікұшақ алаңына әрең жеткізіп, үлкен торға салып, ұшаққа байлап қойды. Даниял тікұшқыштарды тиісті орындарына бағыттап, жалау ұстап тұрған адамды байқады.

Алыстағы тау-тау боп үйілген қарбыздарға назары ауды. Даниял дүрбіні алып, бірнеше адамның көтергіш кранға бекітілген пышақпен бір қарбызды кесіп жатқанын көрді. Міне, қызық, қарбыздың іші сары, ал дәндері қызыл.

Ғаламшарды айнала ұшқан Даниял одан әрі алып қиярлар мен жүзімдер, алмұрттар, апельсиндерді және таңқурай мен қарақат бұталарын көрді.

Оны ағаш бұталарындағы ала жолақты алмалар таңқалдырды. Олардың көлемі әуе шарынан да үлкен екен. Барлық дертке дауа болатын таңғажайып алмалар туралы оқыған ертегісі есіне оралды. Бәлкім, бұл сол алмалар болар?!

Даниял қарбыз алқабынан еш қиындықсыз аттап өтіп, ергежейлі адамдардың қасына келіп, былай дейді:

– Сәлеметсіз бе! Менің атым Даниял. Мен Жер ғаламшарынан келдім. Алмаңыздан кесіп беріңізші, менің Ай деген дос қызым ауырып жатыр еді. Мүмкін, дертіне шипа болар?!

Бес ергежейлі дәу пышақты әрең көтеріп, алманың бір бөлігін кесіп, Даниялға ұсынды. Алманы алған Даниял кабинаға қайта жайғасып отырып, басқару тетігін қозғалтты да, Жерге қарай бет алды.

Осы кезде ол:

– Оу менің ұйқыбасым, тұра ғой! Сені «Ғарышкерлер ойыны» деген сыйлық күтіп тұр! – деген әкесінің дауысын естіді.

– Қандай керемет, әкетайым! Мен ғарышкер боламын! Ертең Айға мына алманы апарып беремін, сосын ол бірден жазылып кетеді!

Сиқырлы дәріхана

Жаздың шуақты, әдемі күндерінің бірі болатын. Даниял ата-анасымен бірге хайуанаттар паркіне барды. Паркте Даниял піл мен оның баласын көрді. Пілдің мұңды көздерін байқап, Даниялдың есіне өзінің тісінің ауырған кезі түсіп, еріксіз «Пілдің тісі ауыра ма екен, осы?» – деп ойлады.

Арнайы жасалған су тоспасын сусиыр балаларымен жайлапты, ал қарсы бетте әдемі құйрықтарын жайып көлбеңдеген тауыс құстар қыдырып жүр. Әріректе ала құландар, таутайлақтар, маралдар көрінеді. Аюдың үйшігінің жабық тұрғаны көңілге өкініш ұялатты, ол аюларды көргісі келген еді. Алайда, осыған қарамастан, бұл күнгі серуен ерекше әсерлі болды.

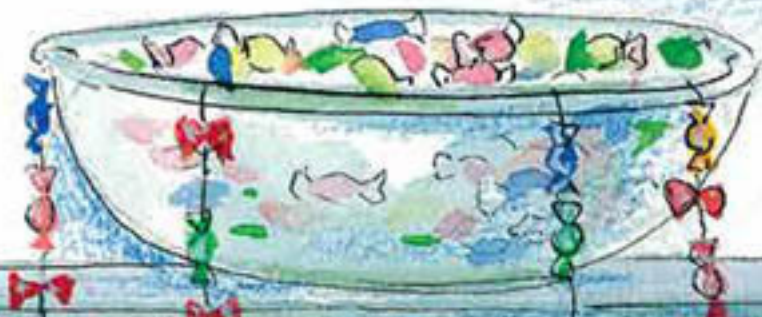

екеуі дәрі-дәрмек алуға кетті.

ғана таныс «Бір-екі-үш – сиқырлы күш!» деген баяғы сиқырлы сөздерді естіді.

Сол-ақ екен, «Сиқырлы дәріхана» деген жазуы бар маңдайшаны көріп, ішіне қалай кіріп кеткенін өзі де сезбей қалды. Дәріхана сөресінде бауырсақ, құймақ, круассан, гамбургер, тосап және қорап-қорап печеньелер самсап тұр...

«Қорқынышты қуатын бауырсақ», «Көңіл-күй көтеретін тосап», «Тұмауға қарсы тон киген дәрі», «Іш ауруын басатын жеміс қайнатпа сы», «Тамақ ауырса – тәтті күлше аса», «Боранда тоңдырмайтын тәтті сусын», «Жалқаулықтан арылта-тын түшпара», «Қолымнан “бәрі келеді” қуырылған қорегі», «Тезірек же – батылмын де». Оған ең ұнағаны – тілек орындайтын ұсақ кәмпиттер болды.

Тұмсығына көзілдірігін қондырған дәріханашы аюды көргенде Даниялдың бақыттан басы айналды. «Ә, хайуанаттар паркіндегі аюдың үйшігі неліктен жабық болғаны енді түсінікті болды».

Аюдың қасына бір кішкентай қыз анасымен бірге жақындады.

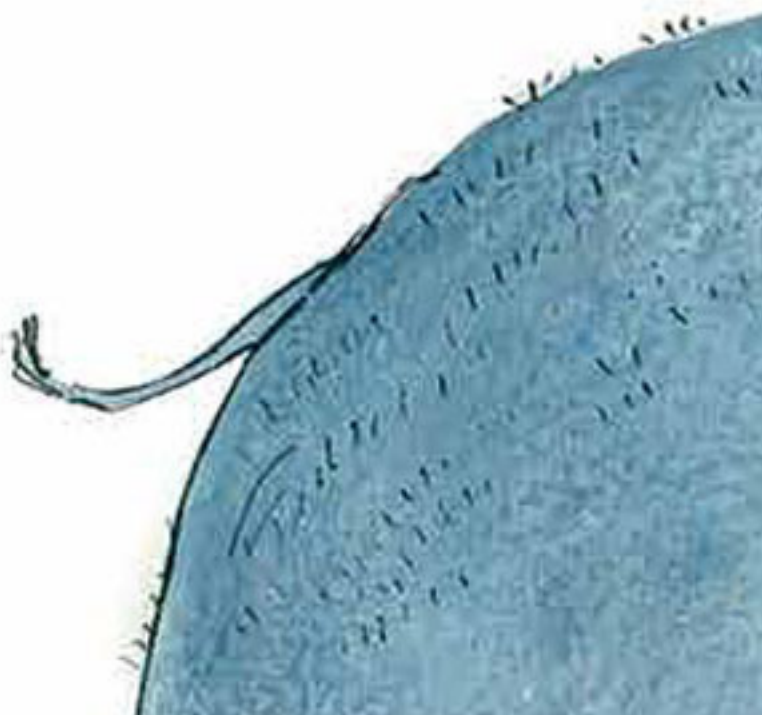
– Сізде «Тоқта тұмау» шоколады бар ма? – деген қыздың даусын таныған

Даниял жалт қарап:

– Ай, саған «Тоқта тұмау» не үшін керек? Сен таңертең сиқырлы алма жеген жоқсың ба? – деп сұрайды.

– Оған «Тоқта тұмау» шоколады емес, «Қулыққа баспа» мармелады керек – деп қостады анасы.

– Жаңадан түскендері бар, – дегенде аюдың гүрілдеген дауысы ырылдап ерекше естілді. – Бірден көмектеседі!

– Сіздерде «Сау бол» бананы бар ма? – деп сұрады Даниял, тісі ауырған піл есіне түсіп. Келесі жолы хайуанаттар паркіне барарда міндетті түрде сатып алу керек, пілдің тісі ауыруы мүмкін ғой?!

Келесі күні Даниял әдейілеп дәріханаға кірді. Ол сиқырлы дәріханаға ұқсас болғанымен, сөреде бірде бір круассан, не бірде бір тосап жоқ... Мандайшадағы жазуда да сиқырлы сөзі жоқ, тек «Дәріхана» деп тұр. Түрлі дәрумендер мен дәрідәрмектер...

орындайтын кәмпиттер» деген жазуы бар түрлі-түсті шишаны көрді.

Ол анасының «Ниетің таза болса, тілегің міндетті түрде орындалады!» деген сөздерін есіне түсірді.

Көлбақалар қаласы

Дәріханадан арман-тілегінді орындайтын кәмпиттерді көргелі бері Даниялдың бар ойы соны сатып алуда болды. Ол ғажап кәмпиттердің қанша тұратынын біліп ала сала, дереу ақша жинай бастады және содан кейін дәріханаға жиілетіп келетін болды. Сондағысы: аңсаған кәмпиттерін басқа біреулер сатып алмағанына көз жеткізу...

Міне, жазғы демалыс та зуылдап өте шықты, онымен бірге аптап ыстық жаз да аяқталды, алтын күз өз мәресіне жетіп, қыс та түсті.

Даниялдың үш тілегі бар (бірінен бірі асып түседі). Біріншісі, әкесі жай емес, төртдөңгелекті ерекше велосипед сатып алып бергенін қалайды. Сол төрт дөңгелекті велосипедпен бірде жерде жүйткіп, бірде көкке ұшып, ақбоз бұлттар арасымен серуендеп жүргені Даниялдың көз алдына келеді де тұрады. Екіншісі, сиқырлы сыбызғысы болғанын қалайтын, онымен бірде күлдіріп, бірде жылататын ғажап әуендер тарқысы келетін. Үшінші тілегі – Аяз Атадан теңізде жүзетін кемені сыйлыққа алғысы келді. Осылайша, Даниял көкейінде жүрген сиқырлы кәмпиттер салынған қорапшаны сатып алу үшін жеті тиын жинады. Қажетті тиынды жинай сала, таң атысымен ол дәріханаға барып, аңсаған кәмпиттерін сатып алды.

ды: сиқырлы кәмпиттердің түрі де, пішіні де, көлемдері де әртүрлі болып шықты. Мұндай кәмпиттерді бірінші рет көруі –небір түрі бар екен! Біреулері құс пен аңдар түрінде (тотықұс, үкі, ит, мысық, балық, піл, көлбақа, көжек) болса, енді кейбірі – көкөністер мен жеміс-жидектер, ал үшіншілері – ойыншықтар түрінде (тікұшақ, кеме, машина). Бәрін айтып та- уыса алмайсың!.. Тіпті мында шырша, Аяз Ата, Қарша қыз түріндегі кәмпиттер де жүр.

Даниял сиқырлы кәмпиттерді жақсылап көргісі кеп, үйге жүгіре жөнелді. Өзінің сатып алғанын үйдегілерге әзірге көрсеткісі келмеген Даниялдың алдынан анасы шыға келіп: «Балам, сен не жасырып тұрсың?» демесі бар ма?!

– Бұл... бұл!..– деді балақай.

Ол анасын алдағысы келмеді, себебі анасы қашан да өтірік сөйлеудің жаман екенін айтатын.

Даниял анасына қорапшаны көрсетіп:

– Бұл сиқырлы кәмпиттер! Олар тілектерді орындайды!

Анасы күліп жіберді:

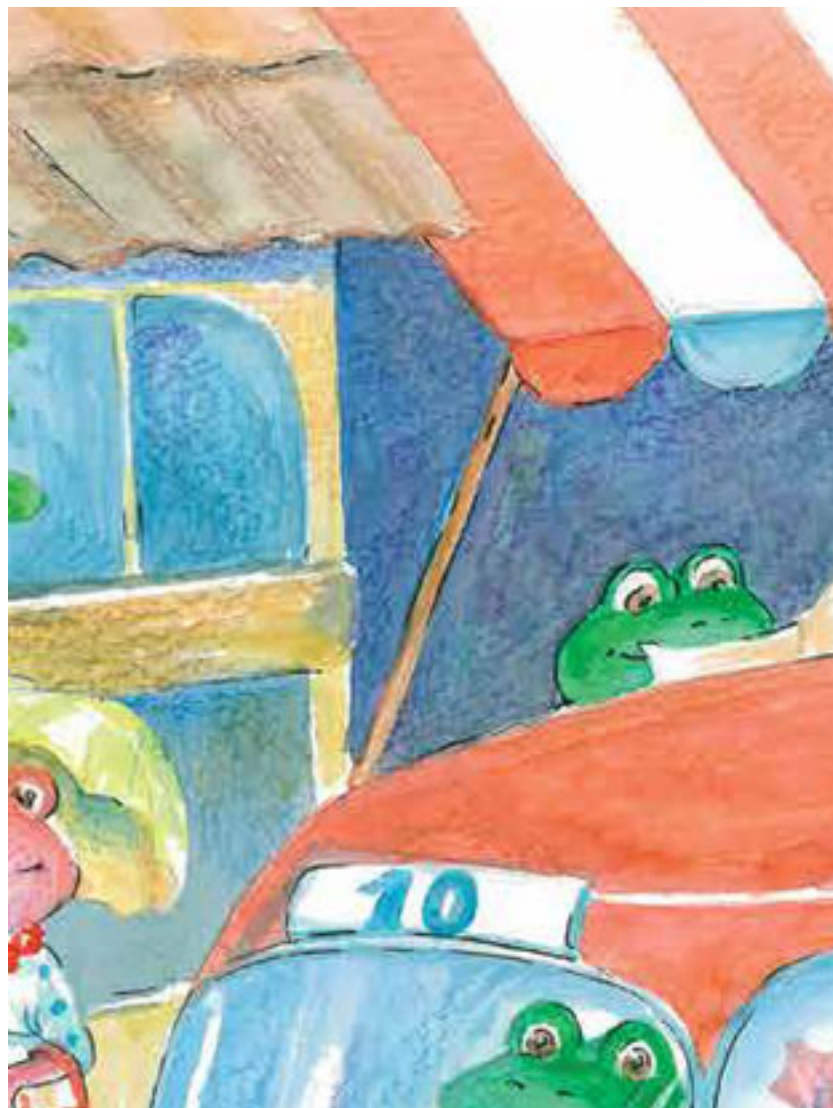
– Ой, менің кішкене бұзығым! Бұл тілек орындайтын кәмпиттер дейсің бе?

Ондай да бола ма екен?

тоймай, қызыға қарай берді: ол осылайша кәмпиттерді аударыстап қызықтап отырғанда, бір көлбақа түріндегі кәмпит бұған қарап, көзін қысқандай болып көрінді. Даниял аң-таң болып, оны қолына алып, зер салып қарай бастады. Көлбақа өте кішкентай, жұмсақ екен, иісі тіпті бұрқырап барады. Бірақ ең бастысы, бұл емес еді... Оның түсі көлбақаға тіпті сәйкес келмейтін – қызғылт түсті екен. Даниял оны жегісі кеп, аузына салды...

Бірақ секундтан соң ол аузындағы кәмпиттің тәтті дәмі қышқыл тарта бастағанын сезді. Балақай кәмпитті дереу аузынан шығарғаны сол еді, кәмпиттің түсі өзгеріп сала берді. Даниял одан сайын қызыға түсті, сол сәтте оның есіне қорапшаның сыртындағы «Аузына сал да, шайнап, көзінді жұм. Бір минут күт» деген жазу түсті. Ол дереу кәмпитті қайта аузына салып жіберіп, көзін жұмды... көзін ашқан сәтте өзіне мүлде беймәлім жерде тұрғанын көрді.

Даниял тек көлбақалар ғана өмір сүретін әлемге тап болғанын түсінді. Балақай алғашында қатты қорқып кетті, себебі осынша көп көлбақаны бұрынсонды көрмеген еді. Машиналарда да, автобустарда да тек көлбақалар, тіпті біреулері парашютпен түсіп жатса, кейбірі аялдамада тұр...

Кішкентай балаларын еріткен көлбақалар отбасы Даниялға тіпті ыстық көрініп кетті. Қызғылт түсті бүлдіршін көлбақа қыздар үстеріне әдемі көйлек киіп, бастарына бант тағып алған. Жасыл түсті ұл көлбақалар – жилет пен шляпалар киіп алыпты.

Бірақ бәрінен бұрын Даниялды таңғалдырғаны үстіне көк пиджак киіп, қызыл галстук таққан, басына кепка киген, оң қолына үлкен сағат таққан кәрі

құрбақа еді.

– Сен кімсің? – деді құрбақа Даниялға,

– Түрің қызық екен! Сен сияқты көлбақа көрмеппін...

«Көлбақалар тым кішкентай емес екен ғой, тіпті өздері адам сияқты сөйлей де алады екен» деп ойлаған балақай:

– Сәлеметсіз бе, менің атым Даниял! Мен көлбақа емеспін, мен баламын. Мен сиқырлы кәмпит жеп алдым да, осы жерге тап болдым.

– Ха-ха-ха!!! – деп қарқылдады құрбақа – Енді бәрі түсінікті. Менің атым Вангар, мен кәрі де мейірімді қариямын, қаланың тәртібін қадағалаймын, қаламызды көрші елдерден ұшып келіп, біздің көлбақаларға тиісетін жыртқыш, зұлым құстардан қорғаймын.

Балақай Вангардың қолындағы үлкен әдемі сағатқа назар аударды. Ол сағатын қайта-қайта түзетіп, қарағыштап отырды.

– Бұл не сағат? – қызыға сұрады Даниял.

– Менің әкем әйгілі сағат жөндеуші болған, бұл сағат маған сол әкемнен қалған.

Даниялға көлбақалар еліндегі өмір керемет көрінді.

Вангар балақайға өзінің үйін көрсетті және оған бір нәрсе қажет болса, «Вангар! Вангар! Көмектес!» десе болғаны, көмек қолын созатындығын айтты.

Даниял Вангарға алғысын білдірді де, қаланы аралауға шықты. Оған бәрі қызықты да ғажап болды. Дүкендер, ауруханалар, дәріханалар..

Балақайға үлкен аквариум түріндегі балалар бақшасы қатты ұнады, одан ата-аналар жамырай бақылдаған балаларын алып шығып жатты. Ол есіктерінен түрлі-түсті киім киген бақашықтар таласа-тармаса шығып жатқан мектепті де көрді, балаларын жетектеген үлкен көлбақа отбасылары бірінен соң бірі тізбектеле үйлеріне қайтып бара жатты.

Көлбақалар тоқтап, дүкендер мен мейрамханалардың жарқыраған сөрелеріне қызыға қарады. Расында да, қызыға қарайтын нәрсе көп еді, мейрамханалардың жарнамасы алыстан мен мұңдалап тұрды: «Балғын көбелектер!», «Тек қана бізде және тек қана бүгін! Үш шыбын екі шыбынның бағасымен!», «Кешенді түскі ас: жалбызды соусты масалар және а-ля натюрель ұлулар!» Даниялдың назарынан экраннан жүгіре өткен «“333 қырықбуын” балмұздағы – әркімнің талғамына қарай!» деген жазулар да тыс қалмады.

Ол енді ғана көлбақалардың өмірі адамның өміріне ұқсас екендігін сезіне бастады. Тек Даниял бұл жерде не үшін жүргенін түсінбеді...

Кенет Даниял қатты жылаған дауысты естіді. Ол бұрылып қарағанда, қасында басына әдемі бант таққан қызғылт көлбақа қыздың еңіреп жылап тұрғанын көрді. Оның көзінен тамған жастарынан кішігірім шалшық су жиналып та қалыпты.

Даниял оны аяп кетіп, балғын көлбақаға жақындап:

– Сенің атың кім? Неге жылайсың?

– Менің атым Лягуша, – д еді көз жасын тыя алмай құрбақа, – Мен адасып қалдым. Мен анаммен автобуспен келе жатып, балмұздақ туралы жарнаманы көріп, аялдамадан түсіп қалдым, ал анам кеті-і-і-і-п қалды... Мен оны әбден іздедім, бірақ таппадым...

Лягуша жылауын одан әрі үдетіп, көзінен жасы сорғалай берді.

– Ал сен қайда тұратыныңды білесің бе?

– Ж-о-о-қ, – деп, одан сайын жылай түсті Лягуша.

Балақай көлбақаның көңілін аулағысы келді. Ол оң жақтағы үлкен үйдің жанында көп велосипедтердің тұрғанын көрді. Оларды тегін алып, тебуге болады екен! Оның бұндай велосипедтерді бірінші көруі. Бұлар төрт дөңгелекті екен: алдында үлкен екі, ал артында екі кішкене дөңгелегі бар. «Дөңгелектері неге әртүрлі, қызық екен?» деп ойлады Даниял.

досипеды мет

Сильно

пожелаеш

взлетишь в

жоқ. Даниял жарнамаға жақындап келіп оқыды: «Сен арман-
даған велосипед! Шын талпынсаң – аспанға да ұшасың!».

«Уау, бұл не деген керемет!» деп ойлаған ол, жылап отырған Лягушаға қарады да, «Оның көңілін көтеру керек! Атanasын міндетті түрде тауып беру керек!» деп шешім қабылдады.

– Лягуша, мен сені велосипедпен қыдыртайын ба? – деп сұрады балақай.

– Сен қыдырта аласың ба? – деп, риза болды құрбақа.

– Әрине! Кел, тез, отыр онда! – сенімді түрде жауап берді Даниял.

Даниял рульге сенімді отырды, ал Лягуша велосипедтің артындағы екі кішкене дөңгелектің ортасына жайғаса кетті. «Ее, бұл кішкене көлбақаларға арналған орын болды» деп түсінді Даниял.

Балақай педальді айналдырды да, екеуі қаланың кең көшелерімен серуендеп кетті. Даниялды қала тіпті таңғалдыра бастады: кішкентай дүкендер мен үлкен дүкендер, әсіресе, оны жарқын түрлі-түсті сөрелері бар ойыншық дүкен қызықтырды. Даниял мен Лягуша өткен жерлердің бәрінен тамаша әуен, керемет музыка естіді. Даниял оның бәрінің мазмұнын түсінбегенмен, неге екені белгісіз, оған бәрі ұнады.

Қала көшелерінде көлбақалар көбейе түсті. Көлбақа ана-
лар өзінің шұбырған балаларымен дүкеннен дүкенге кіріп,
көшені бағдаршамның жасыл түсі жанғанда өтіп жатты. «Не
деген қызық! – деп ойлады балақай, – бір ананың жеті, се-
гіз баласы бар, ал анау ананың тіпті он екі баласы бар екен!
Бір таңғалдырғаны, барлық көлбақа балдырғандар аналарын
қалт еткізбей тыңдайды, тіпті ешкім ешқайда қашпайды. Ал,
Лягуша жалғыз, оны анасы іздеп, уайымдап жатқан болар...»

Балақай өзінің жаңа досының ата-анасын тездетіп тапқысы келді. Кенет ол велосипедтің жоғарыға көтерілуі бәсеңдей бастағанын байқады... Даниял жан-жағына қараса, велосипедінде қанаттар пайда болыпты!

Оның «Бір, екі, үш – тездетіп ұш!» деп айтып үлгергені сол еді, олар биікке самғай жөнелді. Велосипед ағаштардан жоғары ұшып барады. Даниял мен Лягуша көлбақалар қаласының өте әдемі екенін көрді: үйлердің шатырлары түрлі-түсті, ал ондағы мұржалардан шығып жатқан әппақ түтін көтерілген сайын сүт түстес бұлттарға айналып жатты.

Лягуша аспанға ұшқан сайын көргеніне қуана түсті: көгілдір таптаза аспан, күн сәулесі, қаланың әдемілігі, бірақ оған ерекше ұнағаны – мамықтай ақ бұлттар. Ол тіпті ұстағысы кеп, қолын созды, бұлттың бір бөлігін үйіне алып кеткісі келді... Күтпеген жерден көлбақа айқайлап жіберді: «Міне, біздің үй, анау тұрған қызыл шатырлы үй! Әне менің әкем, анам, ағаларым мен әпкелерім! Олар мені күтіп жүр!»

Даниял шатырға тоқтағысы кеп, аялдай беріп еді, ұзын, өткір тырнақтары бар үлкен зұлым құстар тұтқиылдан пайда болып, Лягушаға тап берді. Балақай құстардың Лягушаны алып кеткісі келгенін түсінді. Құстар көлбақаны айналып ұшып, жақындап келді де, шұқып, велосипедтен түсіргісі келді. Лягуша барынша құлап қалғысы келмей, жан дауысымен бақылдай берді... Даниял көлбақаның көзінен қорқыныш көріп, оның айғайын естіді. Ол қолымен құстарға бөгет болғысы кеп, велосипедті оңға бір, солға бір бұрып, алыстап кетуге тырысты... Нәтижесінде, осындай шалт қимылдардан кейін велосипедке ие бола алмай, төменге құлдилаы бастады...

Осы сәтте балақай кәрі Вангарды есіне түсіріп, оның үйіне дейін әрең ұшып барып, «Вангар! Вангар! Көмектес! Бізді құтқар!» деп айқайлады.

Даниялдың тіпті әлі қалмады, дегенмен де, ол бар күшін жинауға тырысты, себебі оның Лягушаны міндетті түрде құтқаруы тиіс!

Вангар үйден атып шығып, құстардың балақай мен Лягушаға шабуыл жасап жатқанын көрді. Ол Даниялға қарай бір бөтелкені лақтырып: «Бұл сиқырлы қоспа! Құстардың көзіне шаш!» деп айқайлады.

Балақай бөтелкені қағып алып, дереу ашып, сиқырлы қоспаны құстардың көзіне шашып үлгерді. Құстар шаңқылдап, көздерінен жас парлап, бей-берекет ұшып кетті.

Даниял өзінің зұлым құстарды жеңгеніне риза болды. Ол Вангардың батыл да қайырымды ісіне алғыс білдірді. Осылайша қанатты велосипед әуеге қайта көтерілді.

Балақай мен Лягуша қызыл шатырлы үйге тез арада ұшып жетті. Даниял көлбақаның үйінің алдындағы алаңқайға велосипедті қондырғанда Лягушаның қуанышында шек болмады. Ол өзінің анасы, әкесі, ағалары мен әпкелерін көргенде тіпті қатты шаттанды.

Отбасының басы бірігіп, мәз-мейрам болды. Лягушаның ата-анасы қызын аман-есен жеткізген балақайға ерекше ықыласын білдірді. Лягуша оның алып жыртқыш құстарды қалай жеңгені тура- лы айтып бергеннен кейін, олар Даниялды нағыз батыр деп мақтады. Лягушаның ата-аналары Даниялға өмірінде жеп көрмеген тәттілер берді. Бәрінен бұрын балақайды тиын түріндегі мұзкәмпиттер қызықтырды.

Лягуша Даниялға гүл сыйлады, оның тамырында жұмыртқа бар болып шықты. Әрбір кеш сайын гүл солып қалғанымен, әр таңда жұмыртқадан жаңа гүл өсіп шығады екен.

Лягушаның ағалары мен әпкелері көп екен, ал оның әкесі – керемет картиналар салатын талантты суретші. Лягушаның ата-анасы қызын құтқарғаны үшін балақайға сыбызғы сыйлады.

Даниял рахмет айтып та үлгермеді, себебі аузына қышқыл дәм келіп, көзі сығырайып, жөтел қысты...

Көзін қайта ашқанда, ол өзінің бөлмесіне қайтып кепті, бір қолында сыбызғы, ал екінші қолында ғажайып тамыры бар әдемі гүл.

Сыбызғыға қарап тұрып Даниял: «Лягуша өзінің үйінде, мен де өз үйімдемін. Бар болғаны 15-ақ минут өтіпті, ал шындығында, талай жыл өткендей... Ал егер Аяз Ата түріндегі дәріні жесем, қандай қызық болар екен?..» – деп ойлады.

Даниял сыбызғыны алып, ас үйге кетті. Анасы кешкі ас дайындап жатқан.

Ол қатқыл түрде:

– Мынау сыбызғы ма? Оны қайдан алдың?

– Сыбызғыны көлбақалардың ғажайып қаласында тұратын Лягушаның ата-анасы сыйлады, – деп шынын айтты балақай.

– Ботақаным менің! Өткенде тісің түскенде, сыбызғыны жастық астына қойып тілек тілеймін дегенің есінде ме? – деп жымыды анасы, – Әлде мұны саған Фея берді ме екен?

– Жоқ, анашым! Әсер еткен – тілек орындайтын сиқырлы дәрілер. Оның ішінде қызғылт көлбақа түріндегі кәмпит болды, оны жеп алдым да, көлбақалар қаласына тап болдым.

– Қиялыңнан айналдым! Көлбақалар қаласында дейді? Әкесі, балаңыздың не айтқанын естідің бе?! – деді анасы әкесіне, – Балам, сен, ең дұрысы, күрішті қарақұмықтан тазалауға көмектесе қой, ал мен дүкенге сүтке барып келейін.

Анасы үйден шыға сала, Даниял сыбызғыны ерніне жақындатып, тарта бастап еді, кенет терезе алдына әртүрлі құстардың ұшып келе бастағанын көрді. Біреуі шиқылдап, біреулері сайрай бастаса, ал үшіншісі бұтақтан бұтаққа секіріп, құдды билеп жүргендей әсер қалдырды. Билеп жүрген құстарды қызықтап тұрған балақай олардың ашық тұрған желдеткіштен кіріп, күрішті қарақұмықтан ажыратып жатқанын көрді. Құстардың көп болғаны соншалық, анасы дүкеннен қайтып келгенше, күріш пен қарақұмық екі ыдыста бөлек-бөлек жиналып тұрды.

«Сыбызғы дегенмен де сиқырлы екен» деп ойлады Даниял. Бірақ анасына айтпады, себебі оған сенбей, оны тағы қиялшыл, арманшыл деп атайды деп ойлады.

Суретші Айгүл Хәкімжанова

Редакторлар: Елена Кузьмина, Әсима Ералиева, Карл

Уәтам

Аударғандар Әсима Ералиева

Көркемдік редактор және дизайнер Анастасия Тау-

келова

www.janamany.kz